

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.I.30.145/2011/2.szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Becsei Zoltán ügyvéd által képviselt **(felperes neve, "v.a.", címe)** alatti székhelyű felperesnek - a Dr. Koós László ügyvéd által képviselt **(alperes neve, címe)** alatti lakos alperes ellen mezőgazdasági termékértékesítési szerződésből eredő követelés iránt indított perében a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2010. december 9. napján kelt 9.G.40.104/2009/32. szám alatti ítéletével szemben az alperes 34. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését **részben megváltoztatja**, az alperes maraszalását 16.743.729,- (Tizenhatmillió-hétszáznegyvenháromezer-hétszázhuszonkilenc) Ft-ra és ennek az elsőfokú ítéletben írt mértékű és tartamú kamatára leszállítja.

Az alperest terhelő le nem rótt elsőfokú eljárási illeték összegét 875.700,- (Nyolcszázhetvenötezer-hétszáz) Ft-ra leszállítja, és kötelezi a felperest, fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 24.300,- (Huszonnégyezer-háromszáz) Ft le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket.

Egyebekben az ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 400.000,- (Négyszázezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

A felperes 24.300,- (Huszonnégyezer-háromszáz) Ft, az alperes 875.700,- (Nyolcszázhetvenötezer-hétszáz) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket köteles megfizetni - külön felhívásra - az állam javára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS:

A peres felek 2007. május 3. napján fehér húsliba előállítására mezőgazdasági termékértékesítési szerződést kötöttek. Az alperes a felperes tulajdonában álló telepítési jegyzőkönyvek, szállítólevelek szerint birtokába adott napos állatok nevelésére, gondozására vállalkozott. A szerződés melléklete volt az alperes által aláírt „2007. március 1-től letelepített állományokra” vonatkozó árközlemény, amely tartalmazta a kihelyezett állatok, a tápok ellenértékét, valamint a leadott állatok után a termelőt megillető bérnevelési díjat, a feldolgozó által alkalmazott átvételi árat. A megállapodás szerint az állatok leadása után végzett elszámolás során a felperes a termelő terhére értékeli a kihelyezett napos állatok és a biztosított takarmány értékét, ezeket állítja szembe a leadott súly szerint számolt átvételi árral, a bérnevelési díjjal. Az alperes - a 15 %-os technikai elhullást nem számítva - a le nem adott libák után 2.000,- Ft/db kötbér fizetését vállalta.

A felperes néhai **(személy 1. neve)**-vel 2006. május 10. napján kötött az előbbiekkal megegyező tartalmú termékértékesítési szerződést. Miután a termelő 2007. március 1. napján aláírta a telepített állományra vonatkozó árközleményt, részére 2007. június 19-én 928.950,- Ft értékű napos állat került kihelyezésre az alperes telepére. A felperes és néhai **(személy 1. neve)** közötti szerződés keretében végzett elszámolás eredményeként a termelőnek 3.656.721,- Ft tartozása áll fenn. A felperes néhai **(személy 1. neve)** termelő örököse.

Az alperes telepére került kihelyezésre 2007. június 25-én id. **(személy 2. neve)** termelő részére 1.500 db, június 19-én **(személy 3. neve)** részére 1.500 db napos fehérliba. A felperes id. **(személy 2. neve)**-val nem kötött írásban termékértékesítési szerződést. A **(személy 3. neve)**-val szemben fennálló igényét más bíróság előtt érvényesítette.

A peres felek, valamint a felperes és id. **(személy 2. neve)** közötti megállapodás alapján az alpereshez 2007. június 15-én és 19-én összesen 7.316 db napos liba került kihelyezésre 4.023.800,- Ft értékben. A nevelés során a termelő 9.741.320,- Ft értékű takarmányt kapott. A többször tépett, majd 2007. decemberében leadott 2.800 db állat ellenértéke 390,- Ft/kg egységárral számolva 6.586.320,- Ft volt. Miután a technikai elhulláson felül további 714 db állat elhullott, így a felperes 2.705 db liba után érvényesítette a megghiúsulási kötbért, ami 5.410.000,- Ft. Az alperes teljes tartozása az elszámolás szerint 13.553.008,- Ft.

A kezelő állatorvos az állományt szórtnak találta, és az első napokban 259 db állat elhullott, ezért az alperes négy alkalommal (június 21., 26., július 4. és szeptember 13.) néhány darab állati hullát küldött vizsgálatra a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóságához.

A felperes keresetében 17.209.729,- Ft és ennek 2008. május 11. napjától járó kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az alperessel és id. **(személy 2. neve)**-val kötött szerződés alapján végzett elszámolásnak megfelelően igényt tartott 13.553.008,- Ft, továbbá az alperes, mint néhai **(személy 1. neve)** örökösétől 3.656.721,- Ft megfizetésére.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a 2007. május 3. napján aláírt szerződés alapján májusban kapott ugyan egy állományt, az abban a szerződésben foglalt feltételek azonban a később telepített állatok tartására nem

Gf.I.30.145/2011/2.szám

vonatkoztak. Az átvételi árat 2007. júniusában szóban 550,- Ft/kg összegben határozták meg, kötbérkikötést pedig nem tettek. Állította, a felperes 2007. júniusában hibásan teljesített, amennyiben az elhullott állatokat leadhatta volna, további 6.266.403,- Ft árbevételhez jut.

Az elsőfokú bíróság ítéletével 17.209.729,- Ft és ennek 2008. május 11-től járó késedelmi kamatai megfizetésére kötelezte az alperest. Megállapította, hogy 3.626.725,- Ft és járulékai fizetési kötelezettség tekintetében néhai **(személy 1. neve)**-től örökölt hagyaték tárgyaival és annak hasznaival felel. Az indokolás szerint a felperes az alperessel, valamint **(személy 1. neve)**-vel is írásban kötött mezőgazdasági termékértékesítési szerződést, az egyes kihelyezések a keret jellegű megállapodás alapján történtek. Az alperes az idősebb **(személy 2. neve)** részére ugyancsak hozzá telepített 1.500 db állatot is a saját állományával együtt nevelte. Miután az idegen tulajdonban lévő állatokat az alperes gondozta, őt terhelte annak bizonyítása, hogy mikor, milyen okból, hány darab állat hullott el, betegedett meg, továbbá azt is igazolnia kellett, hogy mindez neki fel nem róható okból történt. Rendelkezésre állt ugyan a perben az ólnapló, továbbá az alperes által beszerzett néhány intézeti vizsgálati eredmény, szakértői bizonyítás nélkül azonban a hibás teljesítést megalapozó körülményeket, illetve a felelősség alóli kimentést nem lehetett megállapítani. Ehhez elengedhetetlenül szükség lett volna állatorvos-szakértő, majd pedig mezőgazdasági szakértő bevonására. Az alperes mulasztása miatt ez elmaradt, mivel az alperes az általa indítványozott szakértői bizonyításhoz szükséges díjat felhívásra nem helyezte letétbe. A 23. számú jegyzőkönyvben szabott határidőt az elsőfokú bíróság egyszer, 2010. szeptember 30. napjáig meghosszabbította, de az alperes az előlegezési kötelezettségét eddig sem teljesítette. Miután a bíróság kitűzte az újabb tárgyalást, az alperes újabb határidő hosszabbítás iránti kérelemmel élt, amelyet végzésével jogerősen elutasított. Az alperes a 2010. december 9-i tárgyalás előtt két nappal jelentette be és igazolta, hogy megtörtént részéről az előlegezés. Mivel a bíróság korábban arra figyelmeztette az alperest, hogy a határidőben történő előlegezés elmaradása esetén mellőzi a szakértői bizonyítást, ezért a tárgyaláson - a közölt jogkövetkezménynek megfelelően - érdemi határozatot hozott.

Utalt arra is, hogy az alperes bírói felhívás ellenére nem vitatta a néhai **(személy 1. neve)**-vel kötött szerződés elszámolását, ezért az érintett halála folytán az alperes, mint örökös marasztalása a Ptk. 679. § (1) bekezdés szerinti mértékig a keresetnek megfelelően történt.

Az ítélettel szemben az alperes élt fellebbezéssel, melyben annak megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Elismerte, hogy a felperessel a teljesítés folytán érvényes mezőgazdasági termékértékesítési szerződést kötött, továbbra is vitatta azonban, hogy a 2007. május 3-án létrejött megállapodás rendelkezései lennének a perbeli ügyletre is irányadók. Álláspontja szerint a szerződés nem keret jellegű, következésképpen annak 8. és 9. pontja a perbeli esetben nem alkalmazható. A 8. pontban foglaltakkal szemben 2007. június közepén szóban abban állapodtak meg a felperessel, hogy a napi piaci ár lesz az átvételi ár, ami a teljesítés idején 550,- Ft/kg árat jelentett. A 9. pontban foglalt kötbérkikötés a perbeli kihelyezésre nem irányadó.

A hibás teljesítéssel okozott kár iránti igénye kapcsán szakértő kirendelését kérte, elismerve, hogy a szakértői díj előlegezésével jelentősen késlekedett. Mulasztását azzal indokolta, hogy kötelezettségének csak a 2010. évi állomány után járó bérnevelési díjból tudott eleget tenni, amit késve kapott meg.

Vitatta a késedelmét is, figyelemmel arra, hogy a felperestől számlát nem kapott.

A felperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Az alperes fellebbezése túlnyomó részben alaptalan.

A felperes rendszeresen kötött a termelőkkel a tulajdonában álló libákra vállalkozási típusú, bérnevelésre vonatkozó mezőgazdasági termékértékesítési szerződéseket, ennek során a szerződéskötés gyorsítása, egyszerűsítése érdekében általános szerződési feltételeket (ÁSZF) alkalmazott. A perbeli esetben az alperessel, valamint néhai **(személy 1. neve)**-vel is a szerződéskötés a felperes által előre kidolgozott ÁSZF alkalmazásával történt. A felek ezeket a feltételeket az adott konkrét szerződés vonatkozásában is elfogadták, ezzel azokat a szerződésük részévé tették. Az előbbiekből következik, hogy a 2007. május 3-i keltezéssel ellátott „termeltetési szerződés” nem „keret jellegű” megállapodás (előszerződés) volt, hanem a felperes és az alperes között létrejött megállapodás részévé tett ÁSZF, amely minden lényeges szerződési feltételt írásba foglaltan tartalmazott. A felek között ezzel a tartalommal a megállapodás - a kötbérikötésre is kiterjedően - létrejött. Ahogyan erre a szerződés részévé váló ÁSZF is utalt, a konkrét állatmennyiséget és a telepítés idejét külön jegyzőkönyv, illetve szállítólevél tartalmazta (1. pont).

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság ítéletében, hogy a felperes és id. **(személy 2. neve)** között viszont ilyen írásba foglalt szerződés nem jött létre, mivel ilyen okiratot, aláírt ÁSZF-et a felperes a perben csatolni nem tudott.

A peradatok szerint az alperes, néhai **(személy 1. neve)**, id. **(személy 2. neve)**, végül **(személy 3. neve)** egymás közt megállapodtak abban, hogy a felperes által kihelyezett libákat az alperes telepén közösen, szétválasztás nélkül tartják. A termelők a gazdasági tevékenységet is igénylő közös céljuk elérése, gazdasági érdekeik előmozdítása érdekében együttműködtek, az erre irányuló megállapodással közöttük a Ptk. 568. § (1) bekezdése szerinti polgári jogi társaság jött létre. Figyelemmel arra, hogy a Ptk. 574. §-a értelmében a társasági tevékenységből eredő tartozásokért harmadik személyekkel szemben a tagok felelőssége egyetemleges, nem volt akadálya annak, hogy a felperes - választása szerint - akár az alperessel szemben lépjen fel az id. **(személy 2. neve)**-hoz kihelyezett libák tartásával összefüggésben keletkezett tartozás megfizetése iránt (Ptk. 337. § (1) bekezdés).

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, az alperes csupán állította, bizonyítani azonban nem tudta, hogy az általa is aláírt árközleményben rögzített 390,- Ft/kg egységár alkalmazása helyett 2007. júniusában szóban a felperessel a leadáskori szabad piaci ár fizetésében megállapodtak. A felperes integrátora, **(tanú személyneve)** tanúvallomásaiban nem erősítette meg az alperesi állítások valóságát. E tanúvallomás szerint csupán az hangzott el a szerződéskötéskor, ha a felperes a feldolgozó céggel kötött szerződésben a 390,- Ft/kg egységárat több mint 100,- Ft/kg árral meghaladó átvételi árat érne el, akkor a 390,- Ft/kg ár feletti összeget a felek megfizetik (15. számú jegyzőkönyv 10. oldal). A felperes becsatolta a feldolgozó

Gf.I.30.145/2011/2.szám

cégtől kapott adatok alapján végzett elszámolását, ennek adatait az alperes nem vonta kétségbe, ebből pedig megállapítható volt, hogy a feldolgozó cég a teljes leadott állomány után 390,- Ft/kg egységárat fizetett. A felperes tehát nem kapott olyan különbözeti „piaci árat”, amelynek 50 %-át az alperes javára elszámolhatta volna.

A felperes elszámolása annyiban nem helytálló, amennyiben kötbért követelt az id. **(személy 2. neve)**-hoz kihelyezett libák után is, holott etekintetben érvényes, írásba foglalt kötbérkikötést is tartalmazó szerződés létrejöttét nem bizonyította (Ptk. 246. § (1) bekezdés 2. fordulat). Mivel az 1.500 db liba a 7.316 db liba 20 %-a, ezért az 1.097 db technikai elhullás és a 714 db szavatossági alapon elismert elhullás 20 %-át (219 db + 14 db) erre az állományra kell figyelembe venni. Ez összesen 233 db libát jelent, mely után nem illeti meg a felperest a 2.000,- Ft/db kötbér, ez az összeg 466.000,- Ft.

Helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság indoklásában arra, hogy a felperesi elszámolás alapján mutatkozó termelői tartozással szemben az alperest terhelte a perben a kötbérfelelősség alóli kimentéshez szükséges körülmények bizonyítása. A Pp. 3. § (3) bekezdése értelmében a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a feleket terheli. A bizonyítás indítványozása elmulasztásának, illetve a bizonyítási indítvány elkésett voltának jogkövetkezményei, valamint a bizonyítás esetleges sikertelensége törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli. Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság abban a kérdésben is, hogy az alperes által hivatkozott körülmények megállapításához, illetve megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, a Pp. 177. § (1) bekezdése értelmében e szakkérdések tisztázásához szakértő bevonása a perben elengedhetetlen volt. A hibás teljesítés tényét, a későbbi megbetegedések bekövetkeztét, azt, hogy a megbetegedések, elhullások oka az állományban kihelyezéskor benne volt, az elhullások időpontját, volumenét, az elhullott állatok megsemmisítésének körülményeit az alperesnek kellett volna hitelt érdemlő módon bizonyítani. Az elsőfokú bíróság figyelmeztette az alperest a bizonyítási kötelezettségére, illetve a mulasztás jogkövetkezményére, ennek ellenére az alperes a szakértői díjat a meghosszabbított bírói határidőn belül sem helyezte letétbe. Utal az ítéletábra arra is, hogy az alperes már a per első tárgyalásán, 2009. szeptember 18-án úgy nyilatkozott, az elhullások okának, mértékének igazolására a perben mindenképp igazságügyi szakértői vélemény beszerzése szükséges (4. számú jegyzőkönyv 4. oldal). Ez azt igazolja, hogy a bizonyítandó tényekkel, a bizonyítási kötelezettségével és a szükséges bizonyítási eszközzel is tisztában volt, ennek ellenére egy évvel később a szakértői díj előlegezésére vonatkozó felhívásnak nem tett eleget.

A Pp. 141. § (6) bekezdése értelmében ha a felek valamelyike tényállításának, nyilatkozatának előadásával, bizonyítékainak előterjesztésével - a (2) bekezdésben előírt kötelezettsége ellenére - alapos ok nélkül késlekedik és a kötelezettségének a bíróság felhívása ellenére sem tesz eleget, a bíróság a fél előadásának, előterjesztésének bevárása nélkül határoz, kivéve, ha álláspontja szerint a fél előadásának, előterjesztésének bevárása a per befejezését nem késlelteti. Ez a törvényi rendelkezés a perelhúzás elkerülése érdekében a bíróság számára arra ad

lehetőséget, hogy ha a fél alapos ok nélkül a bíróság felhívása ellenére sem teszi meg a szükséges nyilatkozatot, így ha felhívásra sem helyezi letétbe a szakértői díjat, úgy az ügyben a bíróság ennek bevétele nélkül határozzon. Miután az elsőfokú bíróság felhívása ellenére, majd a kapott határidő meghosszabbítása után sem tett eleget a szakértői díj előlegezésére irányuló kötelezettségének az alperes, helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a perelhúzó jelleggel késedelmesen megtett nyilatkozatot figyelmen kívül hagyta és az ügyben érdemi döntést hozott.

A fellebbezésben írtakkal szemben az alperes fizetési késedelme igazoltan fennáll. A szerződés 8. pontja értelmében az állatok leadását követően a felperes a vágóhídi adatok ismeretében elszámolást készít. Amennyiben az elszámolás termelői tartozást mutat, e felszólítás alapján a kötelezettnek 30 napon belül kellett a kimutatott összeget a felperes javára megfizetni. Az elszámolást a felperes az alperes és néhai **(személy 1. neve)** állománya kapcsán 2007. év végén elkészítette és megküldte a termelőknek, erre figyelemmel az alperes a keresetben megjelölt időponttól késedelmi kamat fizetésére köteles.

A fentiek alapján az ítélet az elsőfokú ítéletnek az alperes korlátozott felelősségét kimondó rendelkezését, mint nem fellebbezett részt nem érintette, megfellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta és az alperes marasztalását 466.000,- Ft-tal leszállította (Pp. 253. § (2) bekezdés).

A pervesztesség és pernyertesség aránya csekély mértékben változott, erre figyelemmel az alperest terhelő le nem rótt elsőfokú eljárási illeték összegét leszállította, és kötelezte a felperest pervesztessége arányában a le nem rótt elsőfokú eljárási illeték állam javára történő megfizetésére. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése túlnyomó részben alaptalannak bizonyult, ezért köteles megfizetni a felperes másodfokú eljárási költségét, az ügyvédi munkadíj összegét az ítélet az 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pont, valamint (5) bekezdés alapján állapította meg.

Az alperes által le nem rótt fellebbezési eljárási illeték állam javára történő megfizetésére a peres felek pervesztességük arányában kötelesek (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) és (3) bekezdés).

Szeged, 2011. május hó 12. napján

Dr. Kemenes István sk.
a tanács elnöke

Dr. Mátyóki Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Kiss Gabriella sk.
táblabíró